

Вікторія Сідляр

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Микола Нагорний

студент гр. ФМСм-11,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ МИТНИХ ФОРМАЛЬНОСТЕЙ В УКРАЇНІ

Митні формальності є важливою складовою митної системи країни, що регулює переміщення через митний кордон товарів та інших об'єктів митного контролю. Розвиток економіки України, зокрема зовнішньої торгівлі, значним чином залежить від ефективної діяльності митної служби. Проте, існує низка проблем та недоліків у практиці застосування митних формальностей в Україні, які негативно впливають на розвиток міжнародних торговельних відносин та економічний розвиток країни.

Однією з основних проблем, яка потребує належного дослідження та вирішення, є недосконалість законодавства з питань митної справи та низька якість нормативно-правового регулювання митних процедур, серед них зокрема: складна система правового регулювання порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон; надмірні тарифні обтяження й нетарифні обмеження зовнішньоекономічної діяльності; недосконалість митного законодавства в частині відповідальності за порушення митних правил і накладення адміністративних стягнень; неповна імплементація міжнародних правил і стандартів здійснення митних процедур до національного митного законодавства; бюрократична складність митних процедур та ін. Заплутаність та неоднозначність митних правил і вимог поряд з надмірними формальностями можуть ускладнювати й затримувати процес митного оформлення, що збільшує витрати для бізнесу, а це, своєю чергою, негативно відбивається на конкурентоспроможності українських підприємств на міжнародному ринку.

Ще одною серйозною комплексною проблемою є корупція в митних органах. Недостатньо прозорі та ефективні контрольні механізми можуть стати підґрунтям неправомірних дій посадових осіб. У митній сфері це може призводити до зловживань щодо переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон з порушенням митних правил і контрабанди, що не лише завдає шкоди бізнесу, але й підриває довіру до державних органів загалом. Важливо визнати, що в роботі митної служби відбуваються позитивні зрушення, які спрямовані на мінімізацію впливу людського фактора й автоматизацію процесів під час виконання оперативних завдань, концентрацію ресурсів на інтелектуальних методах митного контролю, а також на запобіганні порушенням у сфері митного законодавства. Ефективне впровадження сучасних інформаційних технологій може значно спростити та пришвидшити митне оформлення й знизити ризик корупції. Водночас необхідно удосконалювати підходи до системи відбору кадрів, їх стимулювання та заохочення до добросовісного й ініціативного виконання обов'язків

та забезпечувати неупереджений контроль над діяльністю посадових осіб митних органів з урахуванням найкращих світових практик.

Зазначимо, що Урядом передбачено реалізацію низки заходів з реформування та розвитку системи митних органів [1], що спрямовані зокрема й на розв'язання проблем застосування митних формальностей в Україні. На нашу думку, сьогодні, враховуючи сучасні виклики та загрози, пріоритетними завданнями держави у митній сфері мають бути зокрема: спрощення митних процедур та стандартизація правил з метою зниження бюрократичних перепон; посилення контролю за діяльністю працівників митних органів, включаючи впровадження системи електронного моніторингу їхньої діяльності; розробка та проведення освітніх кампаній для суб'єктів ЗЕД, щодо митних правил та процедур; розвиток електронних сервісів та платформ для зручного та прозорого митного оформлення; посилення співпраці з міжнародними партнерами з метою впровадження кращих практик у митну систему України.

Підсумовуючи, зазначимо, що такі реформування сприятимуть підвищенню ефективності митних процедур і, як наслідок, формуватимуть сприятливе та прозоре бізнес-середовище.

Список використаних джерел:

1. Деякі питання реалізації концептуальних напрямів реформування системи органів, що реалізують державну митну політику. Розпорядження КМУ від 13 травня 2020 р. № 569-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/569-2020-%D1%80#Text>